

Jems

Jems köp kalı kılıñ rıka

¹ Yad Jems. God, Bı Kub Jisas Kraıs, kalıp apıl mıhau wög gı ñabin. Kalöp nıbi bı Jisas Kraıs manö aij nıpe u nıñ udmim, ju am ram mınöñ ke gau gau mıdpim gau, köp anıbi kalı kılıñ rıkem, “Kale mıdpim?” a gabin. *

Marö nıhön nıhön aunab, kale gası iru nıñagmim

² Añ mam bı. Marö nıhön nıhön aunab, gası iru nıñagmim; mıñ mıñ göl gı nöp mıdaimim. *

³ Kale nıñbim, marö auö bıslam mıdeınabım u, kale Jisas Kraıs nıp cıg aij gınabım. Anıb u, hainö marö nıhön nıhön kalöp aunab, kale pıñıñ gagmim, Jisas Kraıs nıp nıñ ud pıdönğ gımim, nıp cıg aij gımim. *

⁴ Ułham mıdmim, Jisas Kraıs nıp cıg aij göl gı nöp mıdmim, gı dammim me, kale nıbi bı klö, nıbi bı aij, nıbi bı asıñ mıdagöp, mıdeınabım.

⁵ Pen kale nıbi bı rımnab, hon nıhön nıhön gıno aij arnab, a gınabım u, God bı hanıp ud aij yabıl göp u nıp hag nıñbe, nıpe kalöp gası aij kabö göl u ñınab. God nıp hag nıñeinabım u, yıp nıhön gıñıg anıg hag nıñbim, a göm, hagagnab. *

⁶ Pen God nıp hag nıñnıg, gası añı nöp nıñmim hag nıñmim. Pen hanıp nıñnab aka nıñagnab, a

* **1:1:** Mad 13:55; Gal 1:19; Ap 15:23; 1Pi 1:1   * **1:2:** Ro 5:3-5

* **1:3:** 1Pi 1:7   * **1:5:** Pro 2:3-6

gimim, gasi mihöp niñmim hag niñagmim. Pen kale gasi mihöp niñmim hag niñnabim u, yigön apöm, ñig solwara ralöm ud dañ i göp rö u ginabim.

⁷⁻⁸ Niñbi bi anib gau rö, gasi ap ap niñöl gi gilö aröp u me, Bi Kub niñp hag niñnaböl u, nan ap kalip ñagnab.

Niñbi bi nan midagöp gau; niñbi bi nan iru midöp gau

⁹ Krais niñbi bi añ mam mög gep rö gau, God amgö ilö niñpe yad hib midöp, yad ñi pai niñpe midpin, a göm, miñ miñ ginab;

¹⁰ pen añ mam nan iru midöp gau, God amgö ilö niñpe yad añ mam nan midagöp gau rö adip adip midpin, a göm, miñ miñ ginab. Niñhön ginig: nan aij niñpe u mab pipit rö yinid hir ginab. *

¹¹ Sidö u lim göm, mab pipit aij aij anibu kal niñö, miñtep göm lugöp. Niñbi bi nan iru midöp gau, wög kale gi dam arlö niñöl gi, kalip unbö rö nöp ginab. Kale unbö rö nöp ur ginaböl.

Niñbi bi marö auö, God niñp arö gagpal

¹² Pen niñbi bi marö auö, God niñp arö gagöm, cig aij göl gi nöp midenaböl gau, usajit bad pör pör middep u udnabun a göm, miñ miñ ginaböl. Niñbi bi God niñp midmagö lbal gau, God kalip usajit bad pör pör middep u rol ñinab. Niñpe manö klö hagöm anig haga.

¹³ Niñbi bi, gi naij gun, a göm gasi u auö, God gasi ñö anig gun a gi gasi niñbun, hagagöl. God,

---

* **1:10:** Ais 40:6-7

nan si nan najj gɨnam, a gɨ gasɨ nɨɲagnab rō, nɨbi bɨ rɨmnap kalɨp gasɨ anɨbu rō ñagnab.

14 Pen gasɨ najj kale ke nɨɲbal adō u, kalɨp tɨp gɨ ud arō, nan si nan najj gun a gɨ gasɨ nɨɲnaböl.

15 Gasɨ nɨɲnaböl anɨbu, nan yɨɲ rō yɨmlō, ranöm kɨdɨɨ am pɨdōɲ gɨnab rō u, nan si nan najj gɨnaböl. Pen nan si nan najj gɨnaböl anɨbu, böɲ nöp mɨd pɨdōɲ gö, umnaböl.

16 Pen añ mam aij yad gau. Manö piral hagaiöl u, nɨɲagmim.

17 Nan aij nɨhön nɨhön kabö rō udpun gau, ke gau nɨbö auö udagpun. Bapi sɨdö, rakɨn, gapɨ mailö ñɨmɨdöp gau gɨ la u nöp, hanɨp adö gɨlan nɨbö ñöb. Nɨpe nagɨ adö ap gɨ damöm, nan ana rō ado göm, nagɨ adö ap ke gagnab.

18 Gasɨ nɨpe ke nɨɲöm gö, hon manö nɨɲö nɨpe u nɨɲ udun, kamɨɲ gɨsön nɨbö udun, ñɨ pai nɨpe ke lun, nan magö nöd nɨbö mɨñ mɨñ göl gɨ ralmɨdal rō mɨdpun.*

God Manö u nɨɲ aij gɨmim, hagab rō nöp gɨmim

19 Añ mam aij yad gau nɨɲim! Nɨbi bɨ kalöp manö hagaiöl u, yɨɲɨd nɨɲmim; pen manö yɨɲɨd hagagmim; nɨbi bɨ gau kalɨp yɨɲɨd mulu kal nɨɲagmim.

20 Nɨbi bɨ mulu kal nɨɲnaböl u, God kale gɨ aij göm, mɨd aij gɨlan, a gɨ gasɨ nɨɲöb rō gagnaböl.*

21 Anɨb u, gasɨ najj nɨɲmim, nan si nan najj gɨpim u, nɨhön gɨnɨg anɨg gɨpun, a gɨmim, nan gac göp anɨbu böɲ nöp arö gɨmim, God mɨdmagö

* 1:18: Jon 1:13   * 1:20: Ekl 7:9

aŋ kale daŋ manö nipe yimöb u, ud aij gimim. Manö anibu kalöp ud asik yunab. *

²² God Manö anibu rimid u nöp apdi niŋmim, hadö niŋbun, a gimim hagagmim. Anig geinabim u, kalöp ke manö pir alnabim. God Manö niŋmim, hagöp rö gimim me, niŋbun, a gimim. *

²³ Pen nibi bi God Manö niŋöm, hagöp rö gagpal gau, añañ mulu adiŋ li niŋbal u rö gipal.

²⁴ Añañ li niŋöm, mulu adiŋ kale niŋhön rö midöp, a göm, niŋ aij gipal u pen arö göm amöm, yiŋid nöp hauŋ göm, aige gö rö midajip niŋbun, a göm, niŋagpal.

²⁵ Pen God Manö aij nibi bi ud kamŋ yuöp manö aij u niŋ aij göm, hauŋ gagöm, niŋöl gi nöp gilö arnab nibi bi gau, God kalip abad midö, niŋhön niŋhön ginaböl u ar aij ginab. Nibi bi anib gau kale God Manö aij u niŋ aij göm, hagöp rö nöp gi midpal. *

²⁶ Pen nibi bi, God nip wög gi aij gun, a göm, aŋab kale ke niŋ aij gagnaböl gau, kale dui göm, kalip ke manö pir albal. Kale wög niŋhön gipal u, magöŋhalö nan yiŋariŋ rö löp. *

²⁷ Ni pai, nime nap umla uŋham midpal gau abe, nibi kaŋit mög gep rö gau abe, kalip ud aij gimim. Pen nibi bi minöŋ naböŋ it i gasi naij niŋbal gau aip magum gimim, asiŋ kale anibu uŋ gagmim. Anig geinabim, God nipe niŋöm, kale nibi bi asiŋ midagöp yad wög gi aij yabit gipim a ginab.

---

* **1:21:** Kol 3:8; 1Pi 2:1   * **1:22:** Mad 7:26; Ro 2:13   * **1:25:** Ro 8:2; Jem 2:12   * **1:26:** Sam 141:3

2

Nibi b+ gau n+bi b+ aij, n+bi b+ gau n+bi b+ naj, a g+mim hagagmim

¹ Añ mam b+. Kale B+ Kub hon Jisas Kraiss, B+ aij yab+ unbö ke n+ p n+ udpim rö, n+bi b+ gau n+ m+im, n+me ke ke l+mim, b+ u b+ kub, b+ u b+ m+gan gau, a g+mim, hagagmim. *

²⁻⁴ Kale God n+ p sabe g+n+g ap magum g+nabim. Pen b+ nan iru m+döp b+ ap, wa+ j aij aij löm, ri+ gol n+magö n+pe löm aueinab u, kale b+ an+bu n+ m+im hagnabim, “Ne am pom adö aij aij gau as+k,” a g+nabim. Pen b+ mög gep rö ap, wa+ j naj löm aueinab u, kale b+ an+bu n+ m+im hagnabim, “Ne go+ gau urak m+d,” aka “Ne m+nö+ ma i+ yad aui as+k m+d,” a g+nabim. Pen an+g geinabim u, kabö rö gagnab. Kale ke gas+ naj n+ m+im, n+pe b+ kub, n+pe b+ m+gan gau, a g+mim, an+g g+nabim.

⁵ Pen añ mam aij yad gau n+ m+im! N+bi b+ m+nö+ nabö+ i+ i, n+bi b+ mög gep r+mnap n+ m+im, n+bi b+ au kale n+bi b+ m+gan gau, a g+m+d+al. Pen God n+pe n+bi b+ mög gep gau kal+ p an+g gagöp. God n+pe kal+ p ud aij göm, gas+ aij n+ö, kale God n+ p n+ u döm c+g aij göm, ana kale an+ dan n+bi b+ gep yab+ n+pe gau m+d+lö n+ m+im g+, n+pe pör pör nöp Ki+ kale m+deinab. N+pe manö k+lö hagöm, n+bi b+ y+ p m+dmagö l+bal gau kal+ p an+g g+nabin, a ga. *

⁶⁻⁷ Kale pen n+bi b+ mög gep rö gau kal+ p hagpe, “Ne go+ gau urak m+d,” aka “Ne m+nö+ ma i+ yad aui as+k m+d,” a geinabim u, n+pe nable gö n+ m+im

* **2:1:** Ap 10:34; Jem 2:9   * **2:5:** 1Ko 1:26-28

gî asiknab. Nîbi bî nan iru mîdöp gau nöp, Bî Kub aij kalöp udöp u nîp hag juöm, kalöp hag pro göm, dam manö kub hagpal.

⁸ Pen God Manö u kalî kliñ riköm hagla, “Ne ke mîdmagö lîban rö, nîbi bî gau kalîp unbö rö nöp mîdmagö lîmön,” a gîla. God lo manö kub yabîl haga u rö geinabim u, kale gî aij yabîl gînabim. *

⁹ Pen walîj nan gau rol gîpal rö nîñmim, nîbi bî nîme lînabim u, God lo manö anîbu rîb jumim, nan si nan naij gînabim. *

¹⁰ Nîhön gîñig: God lo manö nîpe gau magöñhalö nîñ dammim, pen lo manö añî ap nöp rîb junabim u, God lo manö magöñhalö rîb junabim rö lînab. *

¹¹ God nîpe lo manö hagöm, “Nîbi si bî si gagmim,” a göm, “Wip al pakagmim,” a göm, haga. Anîb u, kale nîbi si bî si gagnabim, pen wip al paknabim u, kale God lo manö u rîb junabim. *

¹² Anîb u, manö hagnîg aka nîhön nîhön gîñig, gasî ap nîñmim hagnîm, “God Manö nîbi bî ud kamîñ yuöp manö aij anîbu nöp nîñöm, hanîp manö kub hagnab,” a gîmim gasî u nîñmim. *

¹³ Nîbi bî kale nîbi bî rîmnap gau mög nîñagnaböl gau, God kalîp manö kub hagöm, kalîp u rö nöp mög nîñagnab. Pen nîbi bî, nîbi bî gau mög nîñnaböl gau, God kalîp u rö nöp mög nîñöm, manö kub hagagnab. *

---

* **2:8:** Mad 19:19; Gal 5:14   * **2:9:** Dud 1:17   * **2:10:** Mad 5:19

* **2:11:** Eks 20:13-14; Ro 13:9   * **2:12:** Gal 6:2; Jem 1:25; 1Pi 2:16

* **2:13:** Mad 5:7; 18:32-35

Manö nöp hagagmim; God manö hagöp rö gımim

¹⁴ Añ mam bı. Nıbi bı rımnap, God nıp nıñ udpun, a gıpal u pen God hagöp rö gagpal. Manö nöp hagöm, God hagöp rö gagnaböl u, God kalıp pen ud kamıñ yuagnab.

¹⁵⁻¹⁶ Añ mam rımnap wañj mıdagöm, nan magö mıdagöm gınab gau nıñmim, pen wañj nan magö rımnap dam ñöl gı wasö, yıharıñ, “Ammim mıd aij gımim,” a gınabim u, gı aij gagnabim. *

¹⁷ Anıb u, kale God nıp nıñ udnabim pen God Manö nıpe hagöp rö gagnabim u, nıñ udep kale u nan yıharıñ rö lınab.

¹⁸ Kale rımnap hagnabim, “Nıbi bı rımnap God nıp nıñ udpal; pen nıbi bı rımnap God Manö hagöp rö göm, nıbi bı gau gı aij gıpal. Anıb u, manö mıdagöp,” a gınabim. Pen manö hagnabim anıbu, kalöp pen hag nıñnabin, “Nıbi bı God nıp nıñö nöp nıñ udeinaböl u, kale aigöl göm nıbi bı gau kalıp gı aij gagnaböl? Yad God nıp nıñ udpin u me, nıpe hagöp rö nıñ aij gem, nıbi bı gau kalıp gı ñıbin,” a gınabin. *

¹⁹ Kale God añı nöp mıdöp, a gımim, gası nıñbim u aij gıpim. Pen kıkaki gau u rö nöp, gası adö anıbu nöp nıñöm, pıñıñ göm gıl gıl gıpal.

²⁰ Kale nıbi bı hauı rö! Kale, “God nıp nıñ udpun,” a gıpim u pen nıpe hagöp rö gagpim. Anıg gıpim u, God nıp nıñ udpun, a gıpim u nan yıharıñ rö löp. Manö hagabin anıbi hadö nıñbim aka yad manö rımnap halö kalöp hagnam nıñmim?

---

* **2:15-16:** 1Jn 3:17   * **2:18:** Gal 5:6

21 Kale niḡbim, bac hon Ebrahim ñi niḡpe Aisak niḡp God niḡp pak sabe gi ñiniḡ geia, God niḡjöm, Ebrahim niḡpe bi aij, a ga. *

22 Anib u, Ebrahim God niḡp niḡj uda u me, God niḡp bi aij hagaga; Ebrahim niḡpe God niḡp niḡj uda u abe, God haga rö nöḡp ga u abe, God nan anib miḡhau niḡjöm haga, Ebrahim niḡpe bi aij, a ga. *

23 Ñiniḡ nöd anibu me, God Manö adiḡj ap kalı kliš riḡköm kale hadö niḡjla, manö kalı kliš riḡkla anibu, manö niḡjö kalı kliš riḡkla: “Ebrahim God manö niḡpe niḡj uda u me, God Ebrahim niḡpe bi kamij aij, a ga.” Ebrahim ga anibu, God Ebrahim niḡp, bi niḡjeb yad, a ga. *

24 Anib u kale niḡbim, kale God niḡp niḡj udnabim u nöḡp, God kalöp, niḡbi bi aij yad, a gagnab. Kale God niḡp niḡj udmim, niḡpe hagöp rö giḡnabim u me, God kalöp niḡbi bi aij yad, a giḡnab.

25 Anib u rö nöḡp, niḡbi Rehap ga. Niḡpe bi si udep niḡbi miḡdmidöp u pen bi Isrel miḡhöḡp ram miḡnön niḡpe u agamij si niḡjriḡg aueilö, Rehap kalıḡp miḡhöḡj ram niḡpe udöm gau pi göm, hainö adan ke niḡbö ap hag yuö, kale piḡñij gi ammil, ram kale ado gi arlö. Rehap ga rö niḡjöm, God Rehap niḡp niḡbi kamij aij a ga. *

26 Pen niḡbi bi hañ roman nöḡp miḡdöm, ana halö miḡdagpal u, kale kamij miḡdep magö u miḡdagöp. Anib u rö, niḡbi bi God niḡp niḡj udpun, a giḡpal u pen God Manö hagöp adö u gagpal gau, kale u rö nöḡp kamij miḡdep magö u miḡdagöp.

---

* 2:21: Jen 22:9-12   * 2:22: Hib 11:17-18   * 2:23: Jen 15:6; 2Kr 20:7; Ais 41:8   * 2:25: Jos 2:1-21; Hib 11:31

3

Aṭab hon niṅ aij gun

¹ Añ mam aij yad. Kale iru nöp manö hag ñeb bi m+ daiun, a gi+mim, niṅagmim. Niṅhön gi+niṅ: hon manö hag ñeb bi gau, manö kub klö rö niṅnabun.

² Hon magöṅhalö kabö rö gagöp adö u ke ke iru nöp gi+pun. Pen niṅbi bi aṭab kale abad m+id aij göm, manö kabö rö gi+nab adö u nöp hagnaböl gau, hañ romanṅ kale magöṅhalö niṅ aij göl rö li+nab.

³ Kaj hos u kaj kub yabiṭ u pen nan ain pro ap nag+ u halö ad+köm, ud meg miṅgan u löm, arniṅ giṅpal lau adö tiṅp giṅlö arbal.

⁴ Niṅ mag+ib kub gau u rö nöp, yiṅön apöm nan kub an+bu dam yiṅhar+ṅ gau arböp u pen, bi kapden gau siṅdia pro u udöm, arniṅ giṅpal lau adö ud kabö rö gajöl aröp.

⁵ Aṭab hon u rö nöp nan pro yabiṭ u pen manö hagno iru nöp löp. Kale niṅbim, be kub yabiṭ aṅ u, pro bad ap hapö ñiṅlö, in damöm magöṅhalö inn+im rö löp.

⁶ Aṭab mab miṅtaṅ rö miṅdöp. Hañ romanṅ naböṅ hon u, naij an+bu rö ap halö miṅdagöp; aṭab u nöp gö, hañ romanṅ hon magöṅhalö gac gi+nab. Aṭab u nöp gö, arep auep han+ip u magöṅhalö giṅ naij gi+nab. Pen mab miṅtaṅ an+bu, ram miṅnöṅ Hel u niṅbö apöm me, aṭab u aniṅ göp. *

⁷ Wal yaur, haiṅo sara, nan be gau miṅdöp gau abe, nan niṅ solwara gau miṅdöp gau abe, damöm muklö, gasi niṅöm, nap kale hagnab rö gi+naböl.

---

* 3:6: Mad 12:36-37; 15:11,18-19

Kale wal yaur nan gau damöm muköm anig gipal u pen

⁸ aṭab hon u hagno, gasi niṅnim rö lagöp. Aṭab pör pör nan si nan naj niḥön ginam, a gi gasi niṅöm, ñig asṭ niḥi bi al pak lep u ajmaṅ rau midöp. *

⁹ Aṭab hon u, Bi Kub Bapi hon u hib niḥe hagno adö arnab, pen niḥi bi God niḥe ke rö gi la gau, nan naj apöm kalip paknim, a ginabun.

¹⁰ Anig göl, aṭab añi anṭbu nöḥ, manö aij abe hagnu, manö naj abe hagnu, gipun. Añ mam bi. Niḥön ginig anig gipun? U aij gagöp.

¹¹ Ñig ilam añi ap juöm, ñig aij rṭmnap, ñig naj rṭmnap auagöp.

¹² Añ mam bi. Mab u, nagi magö pilagnab; nagi u, mab magö pilagnab. Pen dö ajöṅ u, ñig kamṭṭ aij lagnab.

Mulu lugö, asik ke ke lagmim

¹³ Kale gasi niṅ aij gipim akanṅ Gasṭ niṅ aij gipin, a ginabön u, ne niṅ aij gimön, hib ne ke hagö adö aragnim. God niḥ aij ginim adö u nöḥ gimön. Ne anig ginabön u me, gasṭ niṅ aij gipin, a gimön, hagnabön.

¹⁴ Pen gasṭ aṅ ne yaṅ, nan aij kale yad ke udnam, a gasṭ niṅnabön u, aka yad nöḥ bi kub midenam, a gasṭ niṅnabön u, yad gasṭ niṅ aij gipin, a gimön, hagagmön. Anig hagnabön u, manö piral hagnabön; manö niṅö u paṭu ginabön.

¹⁵ Niḥi bi gasṭ niṅ aij gipun a gipal pen nan naj anṭ rö gipal gau, God gasṭ aij ñöb adö u niṅagpal;

---

* 3:8: Ro 3:13

nibi bî ram minöŋ il i niŋbal rö nöp niŋbal. Gasî kale u God Ana nipe ñagöp; Seden nipe nöp ñöb.

16 Pen nibi bî, nan aij gau yad ke udnam, a gasî niŋnaböl gau, aka yad nöp bî kub mîdeinam, a gasî niŋnaböl gau, kale pör pör pen pen göl gî, nan si nan naj adö u nöp gîlö arnab.

17 Pen nibi bî God gasî aij ñöb rö niŋbal gau, mîdmagö aŋ kale daŋ nan si nan naj gac anîbu mîdagöp. Nibi bî kauaŋ mauaŋ rö mîdpal gau aip manö hagöm, kale jîm ñîmim mîd aij gîmim, a gîpal. Kale nibi bî gau kalîp hag wîhai udöm, ud aij gîpal. Kale nibi bî gau mîdmagö yabîŋ löm, mög niŋöm, ud aij göm, kalîp aij adö u nöp gîpal. Kale bî aij u aip hagnabin, bî naj u aip hagagnabin, a göm, gasî u niŋagpal. Manö piral hagapal.

18 Nibi bî kauaŋ mauaŋ rö mîdpal gau aip manö hagöm, kale jîm ñîmim mîd aij gîmim, a gîlö, kale manö anîbu niŋöm jîm ñöl mîdeinaböl u, nan yiŋ yîmbal anîbu nan aij pîlnab. *

4

God nîp cîg aij gîmim

1 Pör pör mulu lugö pen pen gîpim u, gasî naj aŋ kale daŋ pen pen göm, hañ roman kale ud tîp gîniŋ gab u me, aniŋ gîpim. *

2 Nan aij udnîg niŋbim gau udagim, kal yabîŋ jumim, nibi bî al pak lun a gîmim gîpim. Nan aij gau udagmim rö lö, pen pen hagmim, pen pen

---

* **3:18:** Mad 5:9; Hib 12:11   * **4:1:** Ro 7:23

gun a g+mim n+nbim. God n+p hag n+nbeþ, udbep. Pen n+p hag n+nagþim.

³ Pen God n+p hag n+nþbim ñ+n u, gasi n+n aij g+mim hag n+nagþim. Han+p ke aij gaŋ, a g+mim, hañ romanŋ hon ke aij gaŋ, a g+mim, hag n+nþbim u me, hag n+nþbim rö gagöp.

⁴ Kale bi si udep n+bi rö m+dpim! N+nim! N+bi bi gasi kale nan m+nöŋ naböŋ iŋ i lau adö nöþ aröp gau, God n+p mulu lugö, nan an+b gau nöþ gasi n+nþbal. An+b u, kale nan m+nöŋ naböŋ iŋ i m+dpöp nan gau m+dmagö l+nabim u, kale God kauaŋ mauaŋ n+pe m+deinabim. *

⁵ Adö an+bu God Manö kali kliš r+köm hagla, “God Ana han+p aŋ daŋ la u, hon nan m+nöŋ naböŋ iŋ i m+dpöp nan gau m+dmagö lagnabun, a göm, gasi n+nöŋl gi m+dpöp,” a g+la. Pen God Manö adiŋ an+bu n+nþe, y+har+n rö löþ ar?

⁶ Pen n+pe han+p mög n+nöþ, ud aij göm, abad m+dp aij yab+ göþ. Adö an+bu nöþ, God Manö u kali kliš r+köm hagla,

“N+bi bi ke nöþ m+dpun, m+dp aij giþun, a giþal gau, God kal+p manö kþö rö hagöp; pen n+bi bi hib kale ke haglö adö aragnab gau, n+pe mög n+nöþ, ud aij göm, abad m+dp aij göþ,” a g+la. *

⁷ An+b u, God n+p böŋ lau m+dpim, n+pe hagöp rö nöþ g+mim. Seden n+p wasö gi+nabim me, kalöp ariþ arnab. *

⁸ God n+p ciþ aij giþe, n+pe kalöp ciþ aij gi+nab. Kale n+bi bi nan si nan naiþ giþim gau, n+bi bi

---

* 4:4: Ro 8:7; 1Jn 2:15   * 4:6: Pro 3:34; 1Pi 5:5   * 4:7: Ep 6:12

aij m+daiun, a g+mim, ñ+magö kale gac göp u ñ+g lı̄ yu aij g+mim. Pen kale God n+p hain g+pun, a g+mim, piral hagpim gau, gası̄ m+höp n+ñbim u arö g+mim, gası̄ aij añ+ nöp n+ñmim, God n+p nöp c+g aij göl g+ m+daimim. *

⁹ Mı̄hol g+pim u arö g+mim, mög gö n+ñöl g+ m+ñöñ göl g+ m+daimim.

¹⁰ Bı̄ Kub n+ñ m+döp rö, hon n+bi bı̄ hib m+dagöp, a g+mim, n+p sabe g+ñabim me, n+pe hib kale gö adö lañ arnab. *

¹¹ Añ mam bı̄. Añ mam r+mnab, kale n+hön g+n+g an+g g+pı̄al, a g+mim, kal+p hag dap lugpı̄al. Nı̄bi bı̄ añ mam hag dap lugpı̄al. An+g g+mim, n+bi bı̄ God lo manö hain g+pı̄al rö m+dageinabim; n+bi bı̄ God lo manö aij m+döp aka n+hön rö m+döp, a göm, gası̄ ulhai n+ñbal gau rö m+deinabim.

¹² Pen God n+pe nöp lo manö hag la. N+pe nöp lo manö n+ñöm, n+bi bı̄ manö kub n+ñnab. N+pe nöp han+p ud kam+ñ yunab aka al pak lınab. An+ı̄b u, kale n+hön g+n+g, “Nı̄bi bı̄ gau n+bi bı̄ aij, n+bi bı̄ gau n+bi bı̄ naij,” a g+mim hagabim? Kale an+g gagmim. *

Hib kale ke hagpe adö aragn+m

¹³ Pen n+ñim! Kale r+mnab hagpim, m+ñi aka rol rö, daun kub ap amun, an+ı̄b gau m+ añ+ ap wög bisnis gun, mani kub udun, ado g+ auun, a g+pim. Pen n+ñ aij g+mim. *

* **4:8:** Sek 1:3; Mal 3:7; Ais 1:16   * **4:10:** Job 5:11; 1Pi 5:6

* **4:12:** Ro 2:1; 14:4   * **4:13:** Luk 12:18-20

14 Hainö n̄hön n̄hön ḡnab u n̄n̄mim hagapim. Miñi kam̄n̄ m̄dpun u pen kam̄n̄ m̄dpun an̄bu, kumi yuö yuöp rö nöp göp. Magö u m̄döp, magö u agam̄ij ur gö aröp. *

15 Göp an̄bu rö, manö hagpim an̄bu arö ḡmim hagmim, “B̄i Kub n̄p aij geinab u, hon kam̄n̄ m̄dun, an̄g an̄g ḡnabun,” a ḡmim.

16 Pen b̄i kub n̄bi kub m̄dpun, a ḡmim, hib kale ke ḡpe adö aröp u, naj yab̄l̄ göp.

17 Unbö rö gep u aij, a ḡi gasi n̄n̄bun u pen an̄g gagnabun u, nan si nan naj ḡnabun. *

5

N̄bi b̄i nan iru m̄döp gau

1 Kale n̄bi b̄i gep yab̄l̄ gau, manö hagn̄g gabin i n̄n̄jim! Marö kub udn̄g gabim rö, mög gö m̄t̄ön göl ḡi m̄daimim.

2 Utpö k̄l̄no k̄bap mani nan aij kale iru m̄dm̄döp gau hadö pap̄l̄ ḡi hij ḡi lugöp. Wañ aij iru nöp kale m̄dm̄döp gau, ḡise pro ñ̄n̄ ñ̄n̄ m̄gan m̄gan juöp. *

3 Gol silpa kale hij ḡi lugöp rö, kale nan si nan naj ḡipim u n̄n̄ aij ḡnabim. Hañ roman̄ kale abe mab m̄t̄an̄ rö inöm hij ḡi lugnab. Ñ̄n̄ hain u söl auab magö i, kale utpö k̄l̄no k̄bap mani nan gau iru nöp ud gau pi ḡipim.

4 N̄n̄jim! N̄bi b̄i wög nabön kale ḡipal gau, kal̄p pe ñ̄agpe, kale uñham m̄döm m̄t̄ön ḡilö, B̄i Kub klö ke yab̄l̄ u n̄n̄öb. *

* 4:14: Pro 27:1; Sam 39:5,11

* 4:17: Luk 12:47

* 5:2: Mad

6:19 * 5:4: Dud 24:14-15

⁵ Kale m+nöŋ naböŋ adö it i m+dmim, wög waryö gagim y+har+ŋ m+dmim, m+ñ m+ñ yab+ŋ g+ ajpim. An+ŋ u, kaj gau muk aij göm, mol gö pak ñ+ŋbal rö m+dpim u, magö m+lö m+dageinabim. *

⁶ N+bi b+ aij kalöp nan naj ap gagpal gau, kal+p piral hagmim al pak libim.

Marö auain+ŋ, iru maru j+ n+ŋagun, B+ Kub auab a gun n+p abad m+daiun

⁷ An+ŋ u, añ mam b+. Marö auain+ŋ, iru maru j+ n+ŋagun; B+ Kub auab, a gun, n+p abad m+daiun. N+bi b+ nan wög g+ y+möm abad m+dlö n+ŋöl g+, möŋ lugö, y+ŋ apranöm, magö aij p+lnab. Kale u rö nöŋ B+ Kub n+p abad m+daimim. *

⁸ B+ Kub aunab ñ+ŋ u yöŋ söl m+döp, a g+mim, gasi halö abad m+daimim. *

⁹ Pen añ mam b+. Añ mam r+ŋnap kal+p hag juagmim. Kale añ mam hag jueinabim u, B+ Kub kalöp pen manö kub hagnab. B+ manö kub hagnab u söl au m+döp; ulep magö u nöŋ aunab.

¹⁰ Añ mam b+. B+ God manö hagep hadame nöŋ m+dm+dal gau, B+ Kub manö n+pe haglö, kal+p g+ naj g+lö n+ŋöl g+, b+slam yab+ŋ m+dm+dal u pen kale iru maru j+ n+ŋagla. Kale agam+ŋ m+d aij g+la. Kale u rö nöŋ adö an+bu nöŋ g+mim.

¹¹ Kale n+ŋbim, n+bi b+ g+ aij göm, iru maru gö j+ n+ŋagla gau, kale uri m+ñ m+ñ göl g+ m+d aij g+pal, a g+pun. B+ ne Job hadame nöŋ m+dm+döp, aiud u n+ŋbim. N+p marö kub auö, b+slam m+deia ñ+ŋ u, B+ Kub n+p gas+ n+ŋöl g+ m+döm, m+d dap arö n+ŋöl g+, B+ Kub Job n+p g+ aij gö, hainö m+d aij

---

* 5:5: Luk 16:25   * 5:7: Dud 11:14; Jer 5:24   * 5:8: Ro 13:11-12; 1Pi 4:7

ga. Nihön giniḡ: Bî Kub nipe pör pör niḡbi bî möḡ yabiḡ niḡjöm, ud aij yabiḡ göp. *

¹² Pen añ mam bî. Nan kub yabiḡ u, God hib nipe u yiḡharinḡ hagagmim. “God niḡ mîdöp rö, niḡjö hagabun,” a giḡmim, hagagmim. “Kumi kabö adö laḡ mîdöp rö, niḡjö hagabun,” a giḡmim, hagagmim. “Mînöḡ iḡ i mîdöp rö, niḡjö hagabun,” a giḡmim, hagagmim. “Nan gau nan riḡmnap mîdöp rö, niḡjö hagabun,” a giḡmim, hagagmim. Yau, a giḡnabim u, “Yau” nöḡ, a giḡmim. Wasö, giḡnabim u, “Wasö” nöḡ giḡmim. Wasö u, manö kub udnabim. *

Sabe giḡmim

¹³ Kalöp niḡbi bî riḡmnap marö gainim, kale Bî Kub niḡp sabe giḡmim. Kale niḡbi bî riḡmnap miḡni miḡni giḡnabim u, kiḡmap riḡmnap hagmim, Bî Kub hib nipe hagpe adö aranḡ.

¹⁴ Kalöp niḡbi bî riḡmnap nan gainim, Kraiḡ niḡbi bî nipe gau abad mîdpal bî kub gau hagpe apöm, sabe göm, Bî Kub hib hagöm, wel riḡmnap liḡ nöl. *

¹⁵ Pen Bî Kub niḡp niḡj udöm sabe giḡnaböl u, Bî Kub nipe gö, nan giḡnab anḡbu kamḡnḡ liḡnab; nan si nan naiḡ giḡpal u, Bî Kub nipe niḡjöm arö giḡnab. *

¹⁶ Anḡb u, nan si nan naiḡ giḡpim u, pen pen hag hiḡkmim, ne ke abe, añ mam gau abe, Bî Kub niḡp sabe giḡpe, nipe gö kalöp kamḡnḡ liḡnim. Niḡbi bî Bî Kub hagöp rö giḡpal gau, niḡp sabe giḡlö, Bî Kub nipe klö nipe göm, ke yabiḡ giḡnab.

* **5:11:** Eks 34:6; Job 1:21-22; 2:10; Sam 103:8

* **5:12:** Mad

5:34-37

* **5:14:** Mak 6:13

* **5:15:** Mak 16:18

17 Bì God manö hagep Ilaija, bì yìharìṅ hon rö u pen möṅ alagnìm, a göm, God nìp klö göm hag nìṅö, mì mìhau nìgan rakìn unbö kagoṭ jìṅ möṅ alaga. *

18 Hainö pen nìpe kauyaṅ God nìp hag nìṅö, kumi kabö adö laṅ nìbö möṅ lugö, mìnöṅ naböṅ if i nan wög gau apranöm, nan magö pìla. *

19-20 Añ mam bì. Nìbi bì kale rìmnap Krais manö nìṅö u arö gìlö, kalìp hag ñì aij gìpe, kauyaṅ Krais nìp nìṅ udnaböl u aij. Anìg gìmim me, nan si nan naij nìhön nìhön gìpal gau, God nìṅöm arö gö, hainö umöm böṅ nöp umagnaböl. *

---

* **5:17:** 1Ki 17:1; 18:1   * **5:18:** 1Ki 18:42-45   * **5:19-20:** Pro 10:12; Gal 6:1; 1Pi 4:8

Manö Kamɨŋ
The New Testament in the Kobon Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kobon long Niugini

Copyright © 2005 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kobon

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

3850151d-322e-5e07-a069-b89a616a091d